

कसबा, चिंचवडमध्ये आज मतदान

। पुणे । प्रतिनिधी ।

पुणे, कसबा पेटे आणि पिंपरी, चिंचवडविधानसभा पोटनिवडणुकीसाठी रविवारी (२६ फेब्रुवारी) मतदान होत आहे. मुक्ता टिळक (कसबा पेटे), लक्षण जाताप (चिंचवड) यांच्या निधनामुळे या पोटनिवडणुका होत आहेत. कसबा पेटमधून कॅग्रेसचे रवांद धोंगेक, तर भाजपचे हेमत रासगो हे आहेत. चिंचवडमधून भाजपच्या अस्मिता जगताप विरुद्ध राष्ट्रवादीचे नाही. प्रचारादरम्यान आरोप महाविकास आघाडीचे उमेदवार रवांद धोंगेक यांनी केला आहे. याविरोधात शनिवारी कसबा गणपती मंदिरासमोर सपल्नीक उपोषणाला बसले आहेत.

सायगड, रविवार दि. २६ फेब्रुवारी, २०२३

कृषीवर्ल

किंमत
₹ ४

सोनियांचे निवृत्तीचे संकेत

। रायपू. । वृत्तसंस्था ।

गेल्या दोन दशकांपासून भारतीय राजकाऱणावर प्रभाव असलेल्या कायेसच्या माझी अध्यक्षा आणि खासदार सोनिया गांधी यांनी राजकाऱणातून निवृत्ती घेण्याचे संकेत दिले आहेत. छत्तीसगढ येथील रायपू. येथे आयोजित पक्षाच्या अधिवेशनात बोलताना सोनिया गांधी यांनी संकेत दिले. आपला राजकीय प्रवास भारत जोडी यांत्रेसोबत थांबू शकतो, असे वक्तव्य त्यांनी केले. त्याच्या या वक्तव्यानंतर त्या राजकाऱणातून निवृत्ती घेण्या असल्याची चर्चा सुरु झाली आहे.

► पान २ वर

- सोनिया गांधी,
कॅग्रेस नेत्या

अलिबाग क्रीडा महोत्सवात

चटकदार कुरुत्यांची दंगल

। अलिबाग । विशेष प्रतिनिधी ।

युवा शेंगाप आणि वी यु प्रोडक्शन यांनी आयोजित केलेल्या अलिबाग क्रीडा महोत्सवातील कुस्तीच्या दंगलांचा आनंद प्रेक्षकांनी लुटला. या कुस्ती स्पर्धेचे उद्घाटन तपोनिधी अरंविद स्वामी महाराज यांच्या हृते कण्ण्यात आले. त्यांच्यासमवेत शेंगाप नेंद्र अंडे, आस्वाद पाटील, माझी जि.प. वांदेकाम सभापती चित्रा पाटील, अमोल कारेकर, अलिबाग तालुका कुस्तीगार संघानेचे अध्यक्ष जेंडे भगत, माझी नारसेवक प्रदीप नाराक, राहुल पाटील, रोहन पाटील आदी मान्यवर वर्षांनी युवांची दंगल आयोजित केलेली आहे.

उपस्थित होते.

तालुक्यातील आखड्यांची अलिबाग क्रीडा महोत्सवातील कुस्तीचा दंगलाना हजर झाले होते. कुस्तीच्या आखाड्याचे मंटवर खेळविल्या गेलेल्या स्पर्धेचा आनंद प्रेक्षकांनी घेतला. तालुकास्तरीय कुस्ती स्पर्धेसाठी एकूण १२ गट तयार करण्यात आले होते. तब्बल १०४ पैलवान या स्पर्धेत सहभागी झाले होते. ५२ कुस्त्यांची दंगल अलिबागकारांना पहावयास मिळाली.

कॅंप्रेसचा नवा नारा

'सेवा, संघर्ष और बलिदान...' सबैसे पहिले 'हिंदुस्थान' म्हणत कॅग्रेसाला उभारी देण्याचा प्रयत्न राशीय अध्यक्ष मलिकाजुन खर्गे यांनी केला आहे. रायपू. येथे पक्षाच्या राशीय कार्यकारिणीत खर्गे यांनी ही घोषणा केली आहे. खर्गे यांनी शनिवारी दुसऱ्या दिवशीच्या भाषणाला सुखावत करताना येण्या २० २४ च्या निवडणुकीसाठी तयारी सुरु केल्याचे जाहीर केले. कॅग्रेसचा इतिहास आणि गांधी कुंबाचा इतिहास स्वातंत्र्यासाठी दिलेलं बलिदान आहे. कॅग्रेसच्या नेत्यांनी दिलेलं बलिदान आहे. तो सर्व इतिहास पत्र घेऊन पुढी एकदा कॅग्रेस लोकांपुढे जाणार असल्याचेही खर्गे यांनी म्हटले आहे.

‘खो-गो’[®] ६० वर्षांपासून खोकल्यावर गुणकारी ‘खो-गो’ गोळ्या आणि कफ सिरप

कोरडा खोकला

कफयुक्त खोकला

घशातील खवखव

घसा तुखणे

‘खो-गो’ हाच संपूर्ण आयुर्वेदिक उपाय कफ, खोकला यांवर अत्यंत गुणकारी पर्याय!

कफ सुटून घशाला त्वरीत आराम मिळतो.

अहिल्या आयुर्वेदिक औषधालय, मुंबई ६.३.
+91 8108130009 • www.khogo.in

नेरळच्या युवकाचा अपघाती मृत्यू
नेल : नेरळ-कळंब राज्याचा रस्त्यावर नेरळजवळील पिंपळोली येथील सुरील भोई या ३२ वर्षीय ताण्याचा अपघाती मृत्यू झाला. दुनाकिला झालेल्या अपघातात तो गंभीर होता. एमएच ४४/बीजे ३११९ या दुनाकिला अपघात झाल्याचे परिसरातील ग्रामसंस्थानी पाहिले होत. पोशीर गावातील स्थानाने नेरळ पोलीस ठाण्याचे कळंब आऊट पोस्ट येथे त्यावाबत माहिती दिली आणि त्यानंतर पोलीस तेथे पोहोचले होते. दुचाकिलेरील अपघातास्त तरण हा पिंपळोली गावातील सुरील हीरिंद्र भोई असल्याचे निष्पत्र झाले असून, पोलीसाच्या मदतीने सरर मृददेह नेरळ येथील प्राथमिक आरोग्य केंद्रात शवविच्छेदनासाठी आण्यात आला. त्यानंतर मृददेह नारेवाईकांच्या ताब्यात देवात आला. मध्यारात्री मृत सुरील भोई यांच्यावर अंत्यसंस्कार करण्यात आले.

युवा शे.का.प.

पुरकून
Be U Production
आयोजित

अलिबाग क्रीडा महोत्सव

रायगड जिल्हा कबड्डी असोसीएशनच्या मान्यतेने

भव्य कबड्डी स्पर्धा

रविवार दि. २६ फेब्रुवारी २०२३ सायं. ६.०० वा.

स्वर्धा मॅटवर खेळविल्या जाणार आहेत.

स्वर्धीतील आकर्षक वक्षिसे

वक्षिसे

(जिल्हास्तरीय महिला गट)

प्रथम क्रमांक १५,०००/- व चयक
द्वितीय क्रमांक १०,०००/- व चयक
तृतीय क्रमांक ५,०००/- व चयक
चतुर्थ क्रमांक ५,०००/- व चयक

सर्वोक्तु खेळाडू एलईडी टी.डी.

उत्कृष्ट चढाई कुलर

उत्कृष्ट प्रकड ओव्हन

वर्षोंतील नियम व वडी

• एव्ह नामने राष्ट्रात वित्त बद्दही असेमिश्रणव्या

• विवाहातील वेळेवरील नाहीत.

• राष्ट्रात विवाहातील तुम्हाराना शास्त्रात नाहीत.

•

साथीच्या आजारात वाढ

साथीच्या आजारात वाढ : गेल्या काही दिवसांपासून सततच्या बदलत्या वातावरणामुळे नागरिकाना साथीच्या रोगाचा त्रास जाणून लागला आहे. ताप, शंदी, सर्दी, कोरडा खोकला यासरख्या साथीच्या आजाराना रुग्णांना विळ्डा बसला आहे. जिल्हातील विविध शासकीय व खासगी रुग्णांना ताप, सर्दी, कोरडा खोकलाचे शेकडे रुग्ण दाखल झाले आहेत. जिल्हातील विविध शासकीय व खासगी रुग्णालयांत असा साथीच्या आजारानी प्रत असलेले अनेक रुग्ण उपचारासाठी दाखल होत आहेत.

विचारे यांची नियुक्ती

ताता : तातुलक्यातील पदवण येथील नवयन विचारे यांची महाराष्ट्र नवरिमांग सेनेचा रस्ते, साधन सुविधा आस्थापण्याचा उपजिल्हा संघटकपदी नियुक्ती करण्यात आली आहे. विचारे हे सामाजिक कायात नेहमीच अग्रेस असून मनसेच्या मध्यभासून सर्वसामान्य नागरिकांचे प्रश्न सोडवण्यासाठी नेहमीच पुढाकार घेतात. त्याच्या या गुणांना हेऱून मनसेच्या रस्ते साधन सुविधा आस्थापणा अध्यक्ष योगेश पफ्लेकर यांनी त्याची उपजिल्हा संघटक पदी नियुक्ती केली.

गीतेचे मार्गदर्शन

महाड : प्रजापिता ब्रह्मकुमारी ईधरीय विश्वविद्यालयातोर्फे गीतेचे व्यावाहारिक स्वरूप या विषयावार अध्यात्मिक प्रवचनाचे आयोजित करण्यात आले होते. जीवन यशस्वी करण्यासाठी गीतेचे मार्गदर्शन मोलाचे आहे असे मत याची प्रवचनामध्ये व्यक्त करण्यात आले. येथील ब्राह्मण सभागृहामध्ये आयोजित करण्यात आलेल्या प्रवचनात महाडमंडील अनेक मान्यवर उपस्थित होते. याचेली रोपा सावत, नीता शेत, लक्षण दलवी, रतवड येथील माध्यमिक विद्यालयाची केंद्रांत नागरिकांचे नियुक्ती केली.

स्त्यांचे डांबरीकरण

साथीची : पाताळगंगा एमआयडीसी यांची रहिवासी साहाडा मोहपाडा येथील संर्पू रस्त्याची अस्तंत दुरावस्था झाली होती. अनेक वर्षे येथील नागरिकांना तसेच प्रिआ शाळा व जाता विद्यालय याच्या हजारो विद्यार्थ्यांना त्रास सहन करावा लागत होता. हि बाब दीपक कांबळी यांच्या निर्दर्शनास आली. त्यांनी मे २०२२ मध्ये एमआयडीसीचे तत्कालीन वरिष्ठ श्री.शिंदे यांना निवेदन दिले, त्यांनी सकारात्मक भूमिका घेत स्त्यांचे डांबरीकरण करण्यात आले.

श्रीवर्धनला सिलिंडर स्फोट

श्रीवर्धन : श्रीवर्धन शहरात हॉटेल सीविंड या ठिकाणी सिलेंडरचे ऐंथेंज स्फोट झाल्याची घटना घडती आहे. डायरिंग हॉलमध्ये पर्टक जेवायला बसलेले असतानाच ही घटना घडल्याने एकच खुलबळ डॉल्पाचे पाहायला मिळाले होते. या घटनेमध्ये हॉटेलमधील तीन कर्मचारी जखमी झाल्याची प्राथमिक माहिती उपलब्ध झाली आहे. अंदाजे चार ते पाच सिलेंडर पुटल्याची प्राथमिक माहिती समोर आली आहे. जखमींना रुग्णालयात दाखल करण्यात आले आहे.

अरवपालकांचे ठिया आंदोलन मार्गे

पर्यटकांसाठी घोडे देखील सुरु

सलग पाचव्या दिवशी देखील घोडे बंद आंदोलन सुरुच होते. दरम्यान काल शनिवार (दि.२५) सकाळ्यासून माथेरान मधील सर्व अचश्वालयांकांनी श्रीराम चौकात ठिया आंदोलन सुरु केले. माथेरान यांना पुढाले आठ आठठडे स्थगिती दिले असल्याचे यांच्या मध्यस्थी नंतर अश्वालयांकाचे ठिया आंदोलन मार्ग घेतले आहे शनिवार पासून व घोडे बंद आंदोलन मार्ग घेतले आहे शनिवार आहे.

पालिका मुख्याधिकाऱ्यांची मध्यस्थी

कामगिरी केलेल्या विद्यार्थ्यांना मान्यवरांच्या हस्ते समानपत्र देऊ गैरिविण्यात आले.

याचेली जेष्ठ गळालकार

ज्येत्नाना राज्यातू, कवयित्री दर्शना

अंग्रे यांनी आपल्या कविता

सार्र केल्या. कार्यक्रमाचे

प्रासादिक यांच्या विभागाचे

सांस्कृतिक प्रमुख डॉ. संसार यांच्या

राज्यातू, कविता

मार्गदर्शनाचे

सामंगांच्या विविध स्थानांमध्ये

विजयी व विविध क्षेत्रात उक्त

सुल्लै हिंदे केले.

याचेली यांच्या

प्राथमिक मान्यवरांच्या

सामंगांच्या विविध स्थानांचालन मंजुशी

मुळे हिंदे केले.

याचेली यांच्या

प्राथमिक मान्यवरांच्या

सामंगांच्या विविध स्थानांचालन मंजुशी

मुळे हिंदे केले.

याचेली यांच्या

प्राथमिक मान्यवरांच्या

सामंगांच्या विविध स्थानांचालन मंजुशी

मुळे हिंदे केले.

याचेली यांच्या

प्राथमिक मान्यवरांच्या

सामंगांच्या विविध स्थानांचालन मंजुशी

मुळे हिंदे केले.

याचेली यांच्या

प्राथमिक मान्यवरांच्या

सामंगांच्या विविध स्थानांचालन मंजुशी

मुळे हिंदे केले.

याचेली यांच्या

प्राथमिक मान्यवरांच्या

सामंगांच्या विविध स्थानांचालन मंजुशी

मुळे हिंदे केले.

याचेली यांच्या

प्राथमिक मान्यवरांच्या

सामंगांच्या विविध स्थानांचालन मंजुशी

मुळे हिंदे केले.

याचेली यांच्या

प्राथमिक मान्यवरांच्या

सामंगांच्या विविध स्थानांचालन मंजुशी

मुळे हिंदे केले.

याचेली यांच्या

प्राथमिक मान्यवरांच्या

सामंगांच्या विविध स्थानांचालन मंजुशी

मुळे हिंदे केले.

याचेली यांच्या

प्राथमिक मान्यवरांच्या

सामंगांच्या विविध स्थानांचालन मंजुशी

मुळे हिंदे केले.

याचेली यांच्या

प्राथमिक मान्यवरांच्या

सामंगांच्या विविध स्थानांचालन मंजुशी

मुळे हिंदे केले.

याचेली यांच्या

प्राथमिक मान्यवरांच्या

सामंगांच्या विविध स्थानांचालन मंजुशी

मुळे हिंदे केले.

याचेली यांच्या

प्राथमिक मान्यवरांच्या

सामंगांच्या विविध स्थानांचालन मंजुशी

मुळे हिंदे केले.

याचेली यांच्या

प्राथमिक मान्यवरांच्या

सामंगांच्या विविध स्थानांचालन मंजुशी

मुळे हिंदे केले.

याचेली यांच्या

प्राथमिक मान्यवरांच्या

सामंगांच्या विविध स्थानांचालन मंजुशी

मुळे हिंदे केले.

याचेली यांच्या

प्राथमिक मान्यवरांच्या

सामंगांच्या विविध स्थानांचालन मंजुशी

मुळे हिंदे केले.

याचेली यांच्या

प्राथमिक मान्यवरांच्या

सामंगांच्या विविध स्थानांचालन मंजुशी

मुळे हिंदे केले.

याचेली यांच्या</p

वित्तवा.

प्रसाद केरकर
९८६७२१११०शिवसेना व उद्धव
यांचे काय होणार?

भा जपाने उद्धव ठाकेरे यांच्या नेतृत्वाखालील शिवसेना

कर्ती संपेल यासाठी जंगजंग पडाडले आहे. हिंदुत्वाच्या नावाखाली प्रथम बंडवारीच्या घडवून अणून शिवसेना लढाई असो किंवा निवडणुक आयोग असो दोन्ही पाठळ्यावर शिवसेनेच्या विरोधात निकाल कर्से जातील हे पाहून शिवसेनेचे अस्तित्वच कर्से संपेल असे पाहायात आले. सुमारे तीन दशकांखींच्या शिवसेनेची साथ घेत भाजपाने आपला राजकीय विस्तार सुरु केला आणि आआ त्यांना हीच शिवसेना नकोशी झाली आहे व स्वव्यावर संतोष येण्याचे वेध लागले आहेत. सध्या त्यांनी मुख्यमंत्री एकनाऱ्या येण्याचे जवळ केले आहे परंतु त्यांची गज संस्कृत त्यांना दूर फेकेले जाईल यात काहीच शका नाही. उत्तरप्रदेशात आशच प्रकार भाजपाने मायावतीला संपविले, बिहारमध्ये जदुला संविष्याची खेळी आखली जात होती मात्र ही खेळी यशस्वी कर्फ न देण्याचा संकल्प बिहारच्या मुख्यमंत्रींनी केला आणि वेळीच भाजपासी फारकर घेवली. शिवसेने आपल्याशी गदारी केली व कप्रैंगी-राष्ट्रावादीच्या सोबत संतोष संसार थाटाला त्यांमुळे उद्धव ठाकेरे यांनी हिंदुत्वाची कास सोडली, असे भाजपा टणकांतून संसांत आहे. शिवसेना व उद्धव ठाकेरे यांनी कशी वैचारिक गदारी केली असे जनते दाववित आहे. इतिहासात डोकावल्यास शिवसेना व कप्रैंसेनेची दोस्ती ही काही नवीन नाही असेच दिसते. शिवसेनेची स्थापना झाली, तेव्हा कॉग्रेसेचे पुढे उमुख्यमंत्री राहिलेले रायगड आदिक उपस्थित होते. १९६० साली दादरच्या बालमोहन हायस्कूलमध्ये यशवंतराव चव्हाण यांच्या हस्तेचे 'मार्मिं' चे प्रकाशन झाले होते. शिवसेनेची स्थापना मराठी माणसाच्या हितरक्षणासाठी झाली होती. १९६७ मध्ये शिवसेनेने ठाणे महानगरपालिकेत ४० पैकी १७ जागा मिळवल्या, त्या माराठी माणसाचा अंजेंडा मतदारांमुळे ठेवूनच. १९६८ साली शिवसेने मुंबई महानगरपालिकेच्या निवडणुका लढवल्या आणि त्यावेळी १२१ पैकी ४२ जागा मिळवल्या. मात्र तेहाच शिवसेनेने प्रजासामाजावादी पक्षाशी युती केली होती. प्रजासामाजावादी हा पक्ष १९५२ मध्ये स्थापन झाला होता. जयप्रकाश नारायण यांच्या नेतृत्वाखालील समाजवादी पक्ष आणि जेव्ही कृपलानी यांचा किसान मजदूर प्रजा पक्ष याचे विलीनीकरण होऊन प्रजासामाजावादीची स्थापना झाली होती. १९७३ मध्ये शिवसेने भारतीय रिपब्लिकन पक्षाशी (रा सु गवर्न गट) युती कूलन मुंबई पालिकेच्या ३९ जागा मिळवल्या होत्या. रिपब्लिकन पक्षाचा व शिवसेनेचा त्यावेळी हिंदुत्वाची काहीच संबंध नव्हात. १९७४ च्या लोकसभा पोटनिवडणुकीत मध्य मुंबईतून रामराव आदिक कप्रैंगे उद्देश्वर म्हणून उभे होते त्यावेळी त्यांना शिवसेनेने पाठिंग दिला होता. १९७७ साली बालाकासाहेब ठाकेरे यांनी मुंबई महानगरपालिकेच्या निवडणुकीत कप्रैंगे उद्देश्वर मुली देवरा यांनाच महापौरपदासाठी पाठिंग दिला होता. तोपर्यंत शिवसेनेचा जवळ हिंदुत्वाचा शास्त्रही नव्हात. १९७७ च्या लोकसभा पिंडणुकीत शिवसेनेने कॉप्रेसला पाठिंग दिला. तसेच १९७८ च्या महाराष्ट्र विधानसभा निवडणुकांमध्ये देखील कॉप्रेसला समर्थन दिले. तेहाच च्या लोकसभा पोटनिवडणुकीत, महाराजे १९७७ साली, शिवसेनेने भागाच घेतला नाही. तर १९७८ मध्ये शिवसेनेने उद्देश्वर उभे केले, पण त्यावेळी कॉप्रैंगी विजयी झाले नाही. कॉप्रैंगची शिवसेनेची तेव्हापासून दोस्ती होती. मुव्हातच कम्युनिस्टांना ठोकायासाठी किंवा संविष्यासाठी कप्रैंगेसे मोर्चा शितकिंवे शिवसेनेचा वापर कूल घेतला. त्यावेळी सुखवाची काळात शिवसेनेला वासंतसेना म्हणत. कारण तकातीन मुख्यमंत्री वासंतराव नाईक यांनी शिवसेनेशी चांगलेच सुत जमविले होते. १९८० च्या महाराष्ट्र विधानसभा निवडणुकीत शिवसेनेने जाणीवपूर्वी आपले उद्देश्वर उभे केले नाहीत आणि कप्रैंगचा प्रचार केला. त्या बदल्याचा शिवसेनेला महाराष्ट्र विधान परिषदेवर तीन जागा मिळाल्या. १९८२ मध्ये गिरणी संघ जोशात असताना कॉप्रैंगे विरोधी लाट होती, अशावेळी कप्रैंगेसला समर्थन करणे ठोटाचे रेल, विशेषता गिरणावात, हे लक्षात आल्यानंतर शिवसेनेने कॉप्रैंगेसी संबंध तोडले. एककाळी शिवसेनेने मुस्लिम लोगांचा प्रचार केला. त्या बदल्याचा शिवसेनेला महाराष्ट्र विधान परिषदेवर तीन जागा मिळाल्या. १९८२ मध्ये गिरणी संघ जोशात असताना कॉप्रैंगे विरोधी लाट होती, अशावेळी कप्रैंगेसला समर्थन करणे ठोटाचे रेल, विशेषता गिरणावात, हे लक्षात आल्यानंतर शिवसेनेने कॉप्रैंगेसी संबंध तोडले. एककाळी शिवसेनेने मुस्लिम लोगांचा प्रचार केला. त्या बदल्याचा शिवसेनेला महाराष्ट्र विधान परिषदेवर तीन जागा मिळाल्या. १९८२ मध्ये गिरणी संघ जोशात असताना कॉप्रैंगे विरोधी लाट होती, अशावेळी कप्रैंगेसला समर्थन करणे ठोटाचे रेल, विशेषता गिरणावात, हे लक्षात आल्यानंतर शिवसेनेने कॉप्रैंगेसी संबंध तोडले. एककाळी शिवसेनेने मुस्लिम लोगांचा प्रचार केला. त्या बदल्याचा शिवसेनेला महाराष्ट्र विधान परिषदेवर तीन जागा मिळाल्या. १९८२ मध्ये गिरणी संघ जोशात असताना कॉप्रैंगे विरोधी लाट होती, अशावेळी कप्रैंगेसला समर्थन करणे ठोटाचे रेल, विशेषता गिरणावात, हे लक्षात आल्यानंतर शिवसेनेने कॉप्रैंगेसी संबंध तोडले. एककाळी शिवसेनेने मुस्लिम लोगांचा प्रचार केला. त्या बदल्याचा शिवसेनेला महाराष्ट्र विधान परिषदेवर तीन जागा मिळाल्या. १९८२ मध्ये गिरणी संघ जोशात असताना कॉप्रैंगे विरोधी लाट होती, अशावेळी कप्रैंगेसला समर्थन करणे ठोटाचे रेल, विशेषता गिरणावात, हे लक्षात आल्यानंतर शिवसेनेने कॉप्रैंगेसी संबंध तोडले. एककाळी शिवसेनेने मुस्लिम लोगांचा प्रचार केला. त्या बदल्याचा शिवसेनेला महाराष्ट्र विधान परिषदेवर तीन जागा मिळाल्या. १९८२ मध्ये गिरणी संघ जोशात असताना कॉप्रैंगे विरोधी लाट होती, अशावेळी कप्रैंगेसला समर्थन करणे ठोटाचे रेल, विशेषता गिरणावात, हे लक्षात आल्यानंतर शिवसेनेने कॉप्रैंगेसी संबंध तोडले. एककाळी शिवसेनेने मुस्लिम लोगांचा प्रचार केला. त्या बदल्याचा शिवसेनेला महाराष्ट्र विधान परिषदेवर तीन जागा मिळाल्या. १९८२ मध्ये गिरणी संघ जोशात असताना कॉप्रैंगे विरोधी लाट होती, अशावेळी कप्रैंगेसला समर्थन करणे ठोटाचे रेल, विशेषता गिरणावात, हे लक्षात आल्यानंतर शिवसेनेने कॉप्रैंगेसी संबंध तोडले. एककाळी शिवसेनेने मुस्लिम लोगांचा प्रचार केला. त्या बदल्याचा शिवसेनेला महाराष्ट्र विधान परिषदेवर तीन जागा मिळाल्या. १९८२ मध्ये गिरणी संघ जोशात असताना कॉप्रैंगे विरोधी लाट होती, अशावेळी कप्रैंगेसला समर्थन करणे ठोटाचे रेल, विशेषता गिरणावात, हे लक्षात आल्यानंतर शिवसेनेने कॉप्रैंगेसी संबंध तोडले. एककाळी शिवसेनेने मुस्लिम लोगांचा प्रचार केला. त्या बदल्याचा शिवसेनेला महाराष्ट्र विधान परिषदेवर तीन जागा मिळाल्या. १९८२ मध्ये गिरणी संघ जोशात असताना कॉप्रैंगे विरोधी लाट होती, अशावेळी कप्रैंगेसला समर्थन करणे ठोटाचे रेल, विशेषता गिरणावात, हे लक्षात आल्यानंतर शिवसेनेने कॉप्रैंगेसी संबंध तोडले. एककाळी शिवसेनेने मुस्लिम लोगांचा प्रचार केला. त्या बदल्याचा शिवसेनेला महाराष्ट्र विधान परिषदेवर तीन जागा मिळाल्या. १९८२ मध्ये गिरणी संघ जोशात असताना कॉप्रैंगे विरोधी लाट होती, अशावेळी कप्रैंगेसला समर्थन करणे ठोटाचे रेल, विशेषता गिरणावात, हे लक्षात आल्यानंतर शिवसेनेने कॉप्रैंगेसी संबंध तोडले. एककाळी शिवसेनेने मुस्लिम लोगांचा प्रचार केला. त्या बदल्याचा शिवसेनेला महाराष्ट्र विधान परिषदेवर तीन जागा मिळाल्या. १९८२ मध्ये गिरणी संघ जोशात असताना कॉप्रैंगे विरोधी लाट होती, अशावेळी कप्रैंगेसला समर्थन करणे ठोटाचे रेल, विशेषता गिरणावात, हे लक्षात आल्यानंतर शिवसेनेने कॉप्रैंगेसी संबंध तोडले. एककाळी शिवसेनेने मुस्लिम लोगांचा प्रचार केला. त्या बदल्याचा शिवसेनेला महाराष्ट्र विधान परिषदेवर तीन जागा मिळाल्या. १९८२ मध्ये गिरणी संघ जोशात असताना कॉप्रैंगे विरोधी लाट होती, अशावेळी कप्रैंगेसला समर्थन करणे ठोटाचे रेल, विशेषता गिरणावात, हे लक्षात आल्यानंतर शिवसेनेने कॉप्रैंगेसी संबंध तोडले. एककाळी शिवसेनेने मुस्लिम लोगांचा प्रचार केला. त्या बदल्याचा शिवसेनेला महाराष्ट्र विधान परिषदेवर तीन जागा मिळाल्या. १९८२ मध्ये गिरणी संघ जोशात असताना कॉप्रैंगे विरोधी लाट होती, अशावेळी कप्रैंगेसला समर्थन करणे ठोटाचे रेल, विशेषता गिरणावात, हे लक्षात आल्यानंतर शिवसेनेने कॉप्रैंगेसी संबंध तोडले. एककाळी शिवसेनेने मुस्लिम लोगांचा प्रचार केला. त्या बदल्याचा शिवसेनेला महाराष्ट्र विधान परिषदेवर तीन जागा मिळाल्या. १९८२ मध्ये गिरणी संघ जोशात असताना कॉप्रैंगे विरोधी लाट होती, अशावेळी कप्रैंगेसला समर्थन करणे ठोटाचे रेल, विशेषता गिरणावात, हे लक्षात आल्यानंतर शिवसेनेने कॉप्रैंगेसी संबंध तोडले. एककाळी शिवसेनेने मुस्लिम लोगांचा प्रचार केला. त्या बदल्याचा शिवसेनेला महाराष्ट्र विधान परिषदेवर तीन जागा मिळाल्या. १९८२ मध्ये गिरणी संघ जोशात असताना कॉप्रैंगे विरोधी लाट होती, अशावेळी कप्रैंगेसला समर्थन करणे ठोटाचे रेल, विशेषता गिरणावात, हे लक्षात आल्यानंतर शिवसेनेने कॉप्रैंगेसी संबंध तोडले. एककाळी शिवसेनेने मुस्लिम लोगांचा प्रचार केला. त्या बदल्याचा शिवसेनेला महाराष्ट्र विधान परिषदेवर तीन जागा मिळाल्या. १९८२ मध्ये गिरणी संघ जोशात असताना कॉप्रैंगे विरोधी लाट होती, अशावेळी कप्रैंगेसला समर

कॉप्रेड गोविंद पानसरे यांच्या हत्येला
२० फेब्रुवारी या दिवशी आठ वर्ष
पूर्ण झाली. मॉर्निंग वॉकला गेले
असताना १६ फेब्रुवारी २०१५
ला त्यांच्यावर कोलहापूरमधील
निवासस्थानाजवळ दोन व्यक्तींनी
पिस्तुलीतून गोळ्या झाडल्या. त्या
जीवघेण्या हल्ळ्यानंतर उपचार
घेत असताना मुंबईच्या ब्रीच कँडी
रुणालयात त्यांचा २० फेब्रुवारीला
मृत्यु झाला. गोविंद पानसरे यांनी
कोलहापूरच्या न्यू कॉलेजच्या
विद्यार्थ्यांसमोर केलेले भाषण
त्यांचे शेवटचे भाषण ठरले. त्याचा
संपादित अंश येथे देत आहोत

कॉम्प्रेड गोविंद पानसरे यांचे अखेरेचे भाषण

सु रुवातीलाच संयोजकांनी मला या व्यासपीठावर येऊन आपल्या समोर माझे विचार मांडण्याची संधी प्राप्त करून दिली, त्याबदल मी त्यांचे मनापासून आभार मानतो. न्यू कॉलेजेच्या तरुण विद्यार्थी, ज्यानोंशाहू महाराजांचा पोवाडा आपल्यासमोर सादर केलातो पोवाडा या कोल्हापूरता भूषण असा आहे. थोडा वेळ शाहू महाराजांच्यासंबंधी बोलणार आहे आणि मग ग्रंथांच्या महत्वासंबंधी बोलणार आहे. शाहू महाराजांच्या महत्व त्यांच्या समकालीन लोकांपेक्षा वेगळं कार्य आहे. आपल्याला लहानपणापासून सवय लागलेली आहे. जय म्हणायची. 'शाहू महाराज की जय शिवाजी महाराज की जय. बाबासाहेब आंबेडकर की जय महात्मा गांधी की जय' कशाबदल जय? ते काय आम्हाला माहिती नाही. पुढचा म्हणाला की म्हणून मी म्हणालो, जय! घोकमपट्टी... विचाराकडे दुर्लक्ष हा समाजाला लागलेला रोग आहे. थोरामोठांचे जयजयकार करावेतच. थोरामोठांचे पुतळेही उभारावेत. त्यांच्या जयंत्या-पुण्यतिथ्या साजऱ्याकराव्यात. बरोबरच आहे. नको त्यांच्या जयंत्याकरण्याएवजी इच्छा नसतानासुद्धा करण्याएवजी ज्यांच्या जयंती करणे हे त्यांच्या कार्यामुळे अत्यवश्यक आहे. अशा लोकांचे, अशा महाराजांचे, शाहू महाराज असतील, शिवाजी महाराज असतील, महात्मा गांधी, आंबेडकर असतील यांच्या पुतळ्यांच, त्यांच्या प्रतिमांच पूजन करायच आणि त्यांच्या विचाराचं दफन करायचं असें चालू आहे. जयजयकार करायचा आणि त्या जयजयकाराचा अर्थ काय होतो. का करायचा? माहिती नसतो! ..नुसता जयजयकार नको

मी जयजयकार करण्याच्या विरुद्ध नाही. तो नुसता जयजयकार करायचा नाही. जयजयकाराबरोबर त्यांचा

पवारांच्या या 'खंजिरा'चा उल्लेख भाजप नेहमीच करत असतो. परंतु खंजीर खुपसून पवारांनी जे पुलोद सरकार स्थापन केले, त्यात समाजवादी काँग्रेस, जनता पक्ष, शेकाप आणि कम्युनिस्ट पक्ष सहभागी होते. जनता पक्षात जनसंघही होता. उत्तमराव पाटील, हशु अडवाणी वगैरे जनसंघाचे चांगले नेतेही त्या सरकारात पवारांबरोबर गुण्यागोविंदाने नांदत होते. आज त्याच जनसंघ-भाजपचे नेते 'पवारांनी महाराष्ट्राचे वाटोळे केले', 'नायनाट केला', अशी टीका कऱ्यत आइते

तेत जाण्यासाठी विचारसरणीशी तडजोड करावी लागते, असे स्पष्ट उद्घार, अमित शहा लोहपुरुष होण्याच्या अगोदर, भाजपचे जे लोहपुरुष मानले जात होते आणि ज्यांनी हा पक्ष देशभर वाढवला व तोच पक्ष ज्यांना विसरला, त्या लालकृष्ण अडवाणी यांनी 'टाइम्स ॲफ इंडिया'ला दिलेल्या मुलाखतीत काढले होते. ही मुलाखत २००५ सालची आहे. सरकार स्थापायचे असेत आणि ते स्थिर असावे अशी इच्छा असेल, तर विचारसरणीशी तडजोडी या कराऱ्याच लागतात. अन्यथा केवळ वैचारिक गट म्हणून किंवा दबावगटासारखे काम करावे लागेल. परंतु सत्ता मिळवण्याची आणि ती मिळवून गुड गव्हर्नमेंट देण्याची इच्छा असेल, तर तडजोड ही कराऱीच लागते. आमच्या आघाडींत अनेक घटक पक्ष असे आहेत की, जे केवळ सत्तेसाठी आमच्याबरोबर आलेले आहेत. पण आम्ही सगळ्यांना बरोबर घेऊन सत्ता स्थापन केली, असेही अडवाणी या मुलाखतीत म्हणाले होते. १९९८ च्या भाजपच्या जाहीरनाम्यात रामाचा पाच वेळा उल्लेख करण्यात आला होता. परंतु १९९९ च्या एनडीएच्या जाहीरनाम्यात त्याचा उल्लेख नव्हता. आघाडीने ठरवलेल्या किमान समान कार्यक्रमातील गोष्टीच जाहीरनाम्यात होत्या, असा खुलासा अडवाणी यांनी केला होता. याचा अर्थ, भाजपने सत्तेसाठी विचारसरणीशी तडजोड केली होती आणि तशी ती कराऱी लागते, हे अडवाणीनी स्पष्ट शब्दात सांगितलेही होते. जनसंघाचे रूपांतर भाजपमध्ये झाल्यानंतर 'गांधीवादी समाजवाद' हीच आमची यापुढे मुख्य विचारधारा असेल, असे वाजपेयींनी जाहीर केले. आयुष्यभर गांधीर्जीना नवे ठेवणाऱ्या परिवारातल्या भाजपने हे एकदम नवे धोरण स्वीकारले. ही विचारसरणीशी तडजोडच होती. याचे कारण, त्या अगोदरच्या जनता पक्षात संघटना कांग्रेस हा पक्ष आणि मोरारजी देसाईसारखे गांधीवादी नेते होते.

भाजप आणि दूसरोंडी

क रता ये ई ल ,
अशी आशा त्यांच्या मनात
निर्माण झाली. गैरकंग्रेसवादी विचारातून १९६७ मध्ये
बिहार, बंगाल, केरळ, ओडिशा, पंजाब आणि मद्रास
वारौर राज्यांत विरोधी पक्षांची सरकारे
आली. एकाच वेळेस सात राज्यांमध्ये
कांग्रेसेतर पक्षांची सरकारे अस्तित्वात
आली होती. राजस्थान, ओडिशा, तामिळनाडु, पश्चिम

हेमंत देसाई

बंगाल, केरळ या राज्यांत निवडणकूर्व युती करण्यात आली होती. त्यामुळे या राज्यांमध्ये त्यांना चांगले यश मिळाले. विजयाराजे शिंदे, कुंभराम आर्य, पवित्रमोहन प्रधान, अजय मुखर्जी या कांग्रेसमधील बड्या नेत्यांनी पक्ष सोडून स्वतःचे स्वतंत्र पक्ष स्थापन केले होते, त्याचा कांग्रेसला तडाखा बसला. १९६७ च्या निवडणुकीत स का पाटील, अतुल्य घोष, बिजू पट्टनाईक, कामराज यांचा पराभव झाला होता. अनेक ठिकाणी समाजवाद्यांच्या मांडीला मांडी लावून किंवा अन्य पक्षांबोरोबर जनसंघ सत्रेत बसला होता, तेव्हा ती तडजोड नव्हती का ? उत्तर प्रदेशात पाहिले गैरकांग्रेसवादी सरकार स्थापन झाले आणि ही आघाडी लोहिया व जनसंघाचे नेते नानाजी देशमुख यांनी मिळून स्थापन केली होती. विचारसरणीशी केलेली ही तडजोड नव्हती का ? ३८ वर्षे कांग्रेसमध्ये राहिल्यानंतर

माही माहीत नाही; पण मला अनुभव आहे. मी माझ्या बेंडेगावामध्ये मराठी शाळेत जात होतो, तेच्या रस्त्यामध्ये युद्धिच्या रस्त्यामध्ये असं दूश्य पाहिले आहे. एक आई आपल्या मुलाला बकोट्याला धरून ओढत असून, पोरंग डडतयं. ते म्हणतयं, मला शाळेला जायचं नाही. आणि स्त्र्यामध्ये ती आई त्याला धपाधपा मारतीयंपण शाळेत रुक्केते. मग ती आई चांगली होती की वाईट होती. ती आई बर नसती तशी, तर आपल्यापैकी कितीजण इथे आले असतो. आपले शाहू महाराज चांगल्या आईसारखे होते वांगली आई कोण.. जी दुब्ब्यांची काळजी घेते. त्य काळामध्ये इतर लोक कसे वागत होते बघा.

१९१७ साली शाहू महाराजांनी जेव्हा हा हुक्म काढला तेव्हा पुण्याला कैसरी निघत होते. लोकमान्य बाबांगंगाधर टिळक त्याचे संपादक होते. त्या 'कैसरी' मध्ये शाहू महाराजांच्या या हुक्माबद्दल असे लिहून आलेले आहे. पुरावा आहे इंटरनेटवर अजूनही मिळतो. असे लिहून आले आहे, 'त्या शाहू महाराजाला म्हणावाव तुझ्या संस्थानातल्या शाळांना कौलै नाहीत. ती आधी बसवं तुझ्या शाळांच्या खिडक्या आणि दारे तुटली आहेत ती अगोदर बसव आणि मग बाकीच्या शिक्कविष्णाच वेचार कर.' ही कुचेष्टा १९१७ साली शाहू महाराजांच्या वहुजनाला शिक्षण देण्याच्या दिशेने उचललेल्या पावलार्चींपरी कुचेष्टा करण्यात आली.

(कसरामध्यं एकं पट्टणं वाचून) शाहू महाराजाना एका भाषणात म्हटलं आहे, 'लक्षत ठेवा माझी काटी भेजली तर भिजू दे पण शिकू दे. शाळा चांगली पाहिजे, इमारत चांगली पाहिजे, टेबल चांगले पाहिजे, खुर्ची वांगली पाहिजे, बरोबर आहे; पण शिक्षण चांगले पाहिजे ना. माझ्या संस्थानमध्ये शाळा कमी असतील, ऐसे भिजूनी तरी चालविणीला पाण ती शिकू तरी देव'.

मोर भिजली तरी चालतील; पण ती शिकू तरी देत.' कुणाळ्या शिक्षणाची काळजी केली हा मुद्दा आहे. काही शेक्षकांना, पालकांना, मुलांना माहिती नसेल; पण असं हटलं जायचं पुणे हे विद्येचे माहेरघर आहे. पुण्याला विद्या शिकविली जात होती. कुणाला शिकविली जात होती? ज्यांच्या कुटुंबीयांमध्ये शिक्षणाची परंपरा आहे, उच्चवर्णी, उच्चवारी, तीन-तीन पिढ्या शिकलेले लोक यांनाच ते पुढे शिकवित जात होते. मी काय पुण्याचा देष करणारा कार्यकर्ता नाही; पण एक सत्य तुम्हाला सांगतो, लक्षात ठेवा बहुजनांच्या शिक्षणांचे माहेरघर जर कोणते असेल ते शाहू महाराजांचे कोल्हापूर हेच आहे. आपण लक्षात ठेवले पाहिजे.

कुणाच्या शिक्षणाची काळजी केली आता सांगितले की वसतिगृह स्थापन केली. वसतिगृह म्हणजे काय? खेडेगावामध्ये चांगले शिक्षण मिळत नव्हते. शिक्षण मेळत नव्हत. तुलनेने शहरामध्ये चांगले शिक्षण मिळत होत. खेडेगावच्या मुलांना चांगले शिक्षण मिळावे म्हणून शाहू महाराजांनी वसतिगृहे काढली. तिथे खेड्यातील मुलं आणून त्यांना शिकवलं. मी अभिमानाने सांगतो.. प्रेस्स शिवाजी मराठा बोर्डिंग या नावाचं बोर्डिंग शाहू महाराजांनी स्थापन केलं नसतं, मला जर प्रवेश मिळाला नसता तर आज तुमच्यासमोर मी ८२व्या वर्षी उभासुद्धा शाहू शकलो नसतो. कुठल्यातरी हॉटेलमध्ये कोणाच्या तरी कप-बशी विसळता विसळता मरून गेलो असतो.

माझ्याही कुटुंबामध्ये शिक्षणाची परंपरा नाही; पण मी ■ ■

बिहारमध्ये जनसंघ तेव्हाच्या 'महाविकास आघाडी'चा एक भाग होता. ते योग्य आणि शिवसेना जर कांग्रेस व राष्ट्रवादीबोरोबर गेली, तर ते मात्र अयोग्य आणि ते तलवे चाटणे, असे कसे म्हणता येईल? १९६७ च्या निवडणुकीत अनेक राज्यांत संयुक्त विधायक दल सरकारे अस्तित्वात आली. 'संविद'मध्ये भारतीय जनसंघ, संयुक्त समाजवादी पार्टी, भारतीय क्रांती दल आणि प्रजासमाजवादी पार्टी यांचा समावेश होता. कांग्रेसविरोध या एकमेव (चुकीच्या) विचारसंरणीतून हे एकत्र आले होते. कांग्रेसविरोध ही विचारसंरणी होऊ शकते का? पण कांग्रेसच्या द्वेषातून जे पक्ष एकच आले होते, त्यात जनसंघदेखील होता. आज मात्र 'भाजपविरोधातून हे लोक एकत्र येत आहेत', अशी टिंगल मोदी आणि शहा विरोधी पक्षांबद्दल बोलताना करत आहेत. कर्नाटकात समाजवादी विचारांच्या गरमकृष्णा हेगडे यांच्या मदतीनेच भाजपने सतेत प्रथम चंचुप्रवेश केला. महाराष्ट्रात शरद पवार यांच्या नेतृत्वाखाली पुलोद सरकार स्थापन झाले. पवार यांनी वसंतदादांच्या पाठीत खंजीर खुपसून महाराष्ट्रात पहिल्यांदाच बिगरकंप्रेस सरकार आणले. पवारांच्या या 'खंजिरा'चा उल्लेख भाजप नेहमीच करत असतो. पंतु खंजीर खुपसून पवारांनी जे पुलोद सरकार स्थापन केले, त्यात समाजवादी कांग्रेस, जनता पक्ष, शेकाप आणि कम्युनिस्ट पक्ष सहभागी होते. जनता पक्षात जनसंघी होता. उत्तमराव पाटील, हशू अडवाणी वगैरे जनसंघाचे चांगले नेतेही त्या सरकारात पवारांबरोबर गुण्यागोविदाने नांदत होते. आज त्याच जनसंघ-भाजपचे नेते 'पवारांनी महाराष्ट्राचे वाटोले केले', 'नायनाट केला', अशी टीका करत आहेत... केंद्रात वाजपेयी सरकारने सुद्धा अनेक पक्षांना बरोबर घेताना समान नागरी कायदा, राम मंदिर आणि ३७० वे कलम हे मुद्दे बाजूला ठेवले होते. याचा अर्थ भाजपने विचारांशी तडजोड केल्यानंतरच विविध घटक पक्ष त्यांच्याबरोबर आले आणि भाजप सतेत येऊन वाजपेयी

बाहेर पडून स्थापन केलेले भारतीय क्रांती
त, तसेच संयुक्त समाजवादी पक्ष, जनसंघ,
प्रजासामाजवादी पक्ष यांनी मिळून
केले. चरणसिंग उत्तर प्रदेशचे मुख्यमंत्री
तंतर तेव्हा दुसरा सगळ्यात मोठा पक्ष 'संयुक्त
पक्ष' हा होता आणि त्याचे नेते कर्पूरी ठाकूर
यांच्या नावावर एकमत होऊ शकले नाही.
पक्षाचे महामाया प्रसाद सिन्हा यांचे नाव
मत झाले व ते मुख्यमंत्री झाले. जनसंघाचे
रारी वैचारिक नाते कोणते होते? बिहारमध्ये
यानन्सभेतील ३१८ पैकी सर्वाधिक जागा
नव्ही त्यांना सरकार बनवता आले नव्हते.
यांनी मिळून हे सरकार बनवते. जनसंघाला
पौपीआयला २४, प्रजासामाजवादी पक्षाला
५ समाजवादी पक्षाला ६८ जागा मिळाल्या
सरकारात कर्पूरी उपमुख्यमंत्री बनले. पुढे ते
मंत्री बनले हा भाग वेगवाढा. ज्याप्रमाणे
०१९ मध्ये भाजपाला सर्वाधिक जागा
वेचे व शिवसेनेचे एकमत न झाल्यामुळे
गाडाडी सरकार आले, तसेच हे घडले. मित्र
झाल्यास, इतर कोणताही पर्याय नसल्यास
तरी दोस्ती करून सरकार स्थापन करावे
पुन्हा लगेच निवडणूक घ्यायची का?

पंतप्रधान होऊ शकले. थोडक्यात, जनसंघ आणि
भाजपने अनेकदा विचारांशी समझोते केले आहेत.
भाजपने अलीकडील काळात ज्या तडजोडी केल्या
आहेत, त्या सर्वांना माहिती असल्याने, त्यांचा उल्लेख
करत नाही. पण ज्या गोष्टी तरुण पिढीला फारशा माहिती
नाहीत, त्या येथे मुद्दामच सांगितल्या. एकूण, भाजपने
अनेकदा विचारसरणी खुंटीला बांधून ठेवली आहे. परंतु
हीच तडजोड सोनिया गांधी, मनमोहन सिंग, शरद पवार,
उद्धव ठाकरे वा अन्य कोणी केली, तर भाजप त्यांना
स्वार्थी, भ्रष्ट, देशद्रोही, हिंदुत्वविरोधी वर्गीर ठरवते. पण
भाजपनेही हिंदुत्वाशी तडजोड केली आहे किंवा हिंदुत्व
मार्गे वा बाजूला ठेवून तडजोडी केल्या आहेत, हे
लोकांनी पक्के लक्षात ठेवावे. त्यामुळे उद्धव ठाकरे यांच्या
पक्षास नाव ठेवण्याचा भाजप किंवा एकनाथ शिंदे यांना
कोणताही अधिकार पोहोचत नाही. 'आम्ही केली, तर
ती श्रावणी आणि दुसऱ्याने खाल्ले, तर ते शेण, ही या
चारित्र्यसंपत्र पक्षाची खरी वृत्ती आहे. सामान्य जनतेने
यांच्या ढोगवाजीला भुलू नये. त्याना फक्त सत्ता हवी
आहे आणि आपल्यापेक्षा कोणीही सत्तेच्या जवळपासही
असू नये, ही त्यांची इच्छा आहे. आपल्याबाबोबर न
येणारे नेते, लोक वा पक्ष हे देशाचे, विकासाचे शत्रू,
राष्ट्रद्रोही असा त्यांचा सिद्धांत आहे. यांच्या भूलथापांना
बळी पडू नका!

